A°. 1837. N°. 76.

ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag den 29 Junij.

FRANKFORT den 25sten Junij.

Berigten uit Konstantinopel van den 7den Junij melden het volgende: « De Sultan, die eerst op Donderdag terugverwacht werd, is reeds gisteren morgen om tien uur alhier aangekomen. De eerste kanonschoten, die zulks aan de ingezetenen van Konstantinopel verkondigden, werden door de Oostenrijksche korvet *Veloce* afgevuurd, welke de eerste aan de beurt was om den monarch te begroeten. Zij, zoowel als de gansche in den Bosporus voor anker liggende vloot, versierde zich met seinvlaggen. De Salvo's werden door de vloot en de batterijen vijfmaal in den loop van den dag herhaald, 's avonds was de gansche stad, de Bosporus en de Turksche vloot verlicht, welk voorbeeld ook door de Oostenrijksche korvet werd gevolgd."

Verder leest men in eenen brief uit Konstantinopel: « Eene gewapende Amerikaansche brik is den 19den de Dardanellen gepasseerd zonder ferman, pas of eenig ander bewijs, alzoo met openlijke schending van het verdrag van Hunkiar-Iskelessi, hetwelk aan alle natiën, behalve Rusland, dit voorregt ontzegt. Dit vaartuig moest den Amerikaanschen zaakgelastigde bij de Porte, comodore *Porter*, naar Konstantinopel overbrengen. Men kan dezen stap derhalve beschouwen als een nationaal blijk van de meening, welke de Vereenigde-Staten ten aanzien van het bedoelde verdrag koesteren.

— Men vindt in de dagbladen nader vermeld, dat de Tirolers uit Zillendal, die zich tot Koning van Pruissen zouden gewend hebben, nog geen honderd hoofden sterk zijn, en dat zij noch katholijken blijven, noch tot de Luthersche of hervormde kerk overgaan willen. De Godsdienstige begrippen, welke deze lieden belijden, zegt men nu, wijken zoo zeer van de algemeen aangenomen leerstellingen van het christendom af, dat men de aanhangers dezer nieuwe secte naauwelijks meer voor christenen houden mag, want zij verwerpen den kinderdoop en de inzegening van den echt, en beschouwen het eene gelijk het andere als zaken, welke met hun leerstelsel volstrekt onbestaanbaar zijn. Naar alle waarschijnlijkheid door inblazingen van buiten opgeruid, en door eensdenkenden tot wederspanningheid verleid, verkeeren zij in de dwaling alsof zij het voorwerp der bewondering van het buitenland waren, verachten de godsdienstige gebruiken, beschimpen en verontrusten de vreedzaam levende katholijken, die hunne geloofsleer niet willen omhelzen, en geven daardoor dagelijks aanleiding tot de billijkste klagten en bezwaren. De onbetamelijkheden, van hunne kant gepleegd, gaan zoo ver, dat het is, alsof zij de overheid tot ernstige maatregelen wilden noodzaken, om zich alzoo voor slagtoffers van vervolging te doen doorgaan. Vermits, volgens de aloude lands privilegien, geene andere dan de katholijke eeredienst in Tijrol mag bestaan, had de regering het besluit genomen, om aan de leden van deze secte eenen termijn van een half jaar toe te staan om zich beter te beraden Denken zij katholijken te blijven, dan mogen zij rustig en ongestoord in hunne woonsteden blijven. Doch volharden zij in het besluit, om niet langer tot de katholijke kerk te behooren, dan moeten zij zich bij een der andere erkende kerkgenootschappen voegen, en in dit geval Tijrol verlaten en hun toekomstig verblijf vestigen in eene andere provincie, waar zich onkatholijken bevinden. Daarbij is het hun vergund, hunne vaste bezittingen te verkoopen, en hunne roerende goederen mede te nemen. Wijders zijn zoo wel de overheden in Tijrol, als van de provincie, waar de bedoelde menschen zich met der woon mogten willen vestigen, aangeschreven geworden, om hun alle mogelijke hulp en bijstand te verleenen, en hen met alle zachtheid te behandelen."

— De officiele cholera-berigten uit Napels melden, dat er van den 2den tot den 8sten Junij 926 menschen ziek geworden en 519 gestorven zijn. In het geheel bedraagt, van den 13den April tot den 8sten Junij, het getal zieken 1915, van welken er 1076 gestorven zijn; 168 waren er genezen en 671 in behandeling gebleven.

— Een Zweedsch dagblad behelst het volgend berigt: « In een arm Finlandsch dorp, Bielodin genaamd, werden voor twaalf jaren twee jongskens geboren, met den rug aaneengegroeid, zoodanig, dat, als de een overeind staat, hij zijnen broeder moet dragen, die dan de beenen in de lucht heeft en met het hoofd naar beneden hangt; beiden zijn overigens welgeschapen en gelijkmatig opgegroeid, waaruit men afleidt, dat hunne aaneensluiting niet diep, en tot in de bewerktuigde deelen doorgaat, maar dat zij zouden kunnen gescheiden worden; zoo denken althans de geneesheeren die hen bezocht hebben. — Bijzonder merkwaardig is het, dat zij elkander met voorbeeldelooze regelmatigheid afwisselen; als een hunner vermoeid is, laat hij een kleinen schreeuw, waarop onmiddellijk de omwalling volgt; en dit heeft alle kwartieren plaats, zoo stiptelijk dat het getal hunner omwentelingen hunnen ouders eenigermate tot uurwerk verstrekt. Eerst voor een jaar kwamen zij spelende op het denkbeeld, om die omwentelingen aaneen geschakeld te volvoeren, waardoor zij met snelheid eenen grooten afstand aflegden. Sedert zijn ze loopende boden geworden, en doen boodschappen met eenen spoed, die geen paard evenaarden kan; ieder hunner sprongen is meer dan $3\frac{1}{2}$ el groot.

LONDEN, den 23sten Junij.

In beide huizen van het parlement hebben zich gisteren avond de werkzaamheden hoofdzakelijk tot een en hetzelfde onderwerp bepaald, namelijk, tot het voorlezen en gedeeltelijk in over wegnemingen van eene ingekomene boodschap van wege de Koningin *Victoria* van navolgenden inhoud: » De Koningin koestert het volste vertrouwen dat het huis der lords en dat der gemeenten in de diepe droefheid deelen, welke H. M. gevoelt over den dood van wijlen den Koning, wiens onafgebroken streven ter bevordering van de belangen, ter handhaving van de vrijheden, en ter verbetering van de wetten en instellingen van het land, zijnen naam en zijner nagedachtenis den pligtmatigen en toegenegen eerbied van Hr. Ms. onderdanen verzekeren. De tegenwoordige stand der publieke zaken en het tijdstip van de bijeenkomst des parlements, in verbindtenis met de wet, welke H. M. den pligt oplegt om binnen eenen bepaalden tijd een nieuw parlement bijeen te roepen, gedogen niet om aan het huis der gemeenten eenige nieuwe maatregelen ter goedkeuring aan te bevelen, behalve de zoodanige, welke ter voortzetting van de publieke zaken, van de sluiting van het tegenwoordige tot de bijeenkomst van het nieuwe parlement, noodzakelijk mogen zijn."

Hierop is in het huis der lords door den burggraaf *Melbourne* en in dat der gemeenten door lord *J. Russell* het voorstel gedaan, om, ter voorkoming van het voordragen bij deze plegtige gelegenheid van alle mogelijk verschil van gevoelen over den inhoud van het laatste gedeelte in deze boodschap, dien avond slechts het eerste gedeelte [illegible]ve in overweging te nemen, en zich morgen (heden avond) met het andere gedeelte onledig te houden. Na algemeene goedkeuring van dit voorstel in beide huizen, is achtervolgens, op voorstel der ministers, ook besloten tot een adres van gelukwensching aan H. M., bij gelegenheid van hare troonbeklimming, en tot het zenden van eene boodschap van rouwbeklag aan de Koningin-weduwe.

Van den 24sten Junij.

De plegtige ter aarde bestelling van het lijk van wijlen Z. M. is op Zaturdag den 8sten Julij bepaald. Hetzelve zal in de Waterloo-galerij worden in parade gelegd.

Men verzekert, dat de Koningin-Weduwe verscheiden malen daags het vertrek bezoekt, waarin zich de stoffelijke overblijfselen van haren veel geliefden Gemaal bevinden. Hoogstdezelve neemt voortdurend in beterschap toe.

Heden morgen heeft de hertog *van Wellington*, in eene zijner hooge betrekkingen, in vollen uniform, en door een talrijk gevolg begeleid, de Koningin van Tower Hill uitgeroepen.

— Hare Majesteit is een paar malen uitgereden, en zag er nog altijd eenigzins bleek, doch anders welvarende uit. Heden zal Hoogstdezelve zich weder naar het paleis van St. James begeven, ten einde het adres van den Londenschen gemeente-raad te ontvangen.

— In de beide Huizen van het Parlement is gisteren avond het tweede gedeelte van het adres aangenomen, in antwoord op Harer Majesteits boodschap, en thans bepaaldelijk met opzigt tot de werkzaamheden van het Parlement.

PARIJS, den 25sten Junij.

Het komplot van den 20sten Junij, waarvan zoo veel gesproken is, bepaalt zich tot het volgende: zeker huisschilder kwam, in bijna smoordronken toestand, eenige wachthebbende soldaten en onderofficieren voorstellen, om met hem eene flesch brandewijn te drinken, welke hij in de hand hield. Vermits hij aan deze uitnoodiging beleedigende woorden jegens den Koning paarde, werd zijne in hechtenis-neming op staanden voet bewerkstelligd. Zij werd gevolgd door eene huiszoeking bij dien schilder, en bij eenige lieden met wie hij in betrekking stond, en bij wie eenige pakjes patronen, in het dagblad *le Sièle* gewikkeld, gevonden werden.

Deze, op zich zelve zoo weinig gewigtige zaak, zegt men, is door

sommige voorstanders van het voormalige ministerie van 15 September met vergrooting voorgesteld en verspreid geworden.

— Berigten, regtstreeks uit Lissabon, dd. 13 Junij, des avonds ontvangen, melden, dat de uit het zuiden aankomende tijdingen nopens de bemoeijingen der Miguelisten en de bewegingen der troepen, op dien dag volks-zamenscholingen te weeg gebragt hadden, op Rocco en op het plein del Commercio. Allerlei kreten hadden zich doen hooren, welke de nationale militie niet scheen te willen beteugelen. Militaire officieren en civiele beambten waren grovelijk beleedigd geworden, en de verwarring was algemeen. Vele vreemdelingen en burgers verlaten Lissabon, alwaar de diplomatieke agenten eene althans ministerieele omwenteling te gemoet zien, en men zeide dat eene zoodanige revolutie te Oporto zoude plaats grijpen; tien à twaalf ministers of hovelingen der Koningin zouden naar Afrika verbannen en twee te geregt gesteld worden.

— Eene, jl. Vrijdag publiek gemaakte telegrafische depêche, gedagteekend van Bayonne den 21sten Junij, hield in, dat eene Carlistische divisie den Ebro was overgetrokken, hare rigting op Kastilie nemende en dat deze beweging *Espartero* had doen besluiten naar Lodosa op te breken.

Wij ontvangen heden den *Phare de Bayonne* van den 22sten, en vinden daarin geen woord betreffende den overtogt van den Ebro, noch ook opzigtens de beweging van *Espartero*. In gezegd dagblad leest men:

De generaal *Espartero* is te Artajona; hij heeft eene divisie naar Pampeluna gezonden om de Carlisten gade te slaan, die in het dal van Ulzama staan, en uit de vallei van Engui opgebroken zijn, alwaar zij de linie van Zubri bedreigden.

— Uit Algiers schrijft men, dat de generaal *Damremont* den 5den Junij uit Algiers is vertrokken, dat hij eenige malen slaags is geweest met den Beij van Miliana, waarbij de Arabieren veel volk hebben verloren, en dat hij den 16den is teruggekomen, dewijl de Beij hem had doen weten, dat hij krachtens het verdrag van *Ab-del-Kader*, de vijandelijkheden staakte.

'sGRAVENHAGE, den 26sten Junij.

Dezen morgen is Z. M. vergezeld van Hoogstdeszelfs adjudanten, graaf *de Pestre* en baron *Omphall*, uit deze residentie vertrokken, zich naar Tilburg begevende; zullende Z. M. eerst het Kamp van Reijen, en vervolgens de provincien Noord-Braband en Zeeland, bezoeken.

— Wij ontvangen Javasche berigten tot en met den 22sten Februarij. [illegible] genoot den besten welstand, en zou den volgenden dag Java, met het fregat *de Bellona* en Zr. Ms. brik *de Snelheid*, welk laatste schip den 16den te Batavia was aangekomen, verlaten, om zich naar de Molukkos te begeven en eenige der buiten-etablissementen te bezoeken, waarna hoogstdezelve op Java terug verwacht werd, en eene reis door dat eiland zou doen. Z. K. H. zou met dezelfde plegtigheid worden uitgeleid, als waarmede hij ontvangen was. Er hadden voortdurend feesten plaats gehad gedurende het verblijf des Prinsen. Onder anderen, had Z. K. H. bijgewoond eene gala-representatie in den liefhebberijschouwburg te Weltevreden, alwaar een geschiedkundig tooneelspel, getiteld: *Graaf Lodewijk van Nassau, of de overwinning bij Heiligerlee*, vervaardigd door een' inwoner van Java, den heer *P. Vreede Bik*, vertoond werd, gelijk mede eene representatie van *Jean de Paris*, door de zich op Java gevestigd hebbende Fransche tooneellisten. Bij beide deze, gelijk ook bij alle andere gelegenheden, was de jeugdige Prins met levendige toejuichingen en vaderlandsche geestdrift ontvangen.

Van den 27sten

In het begin der volgende maand worden H. M. de Koningin, HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik* en HH. KK. HH. prins en prinses *Albert*, van Pruissen, uit Berlijn, in deze residentie terugverwacht.

— In de eerste dagen der volgende maand wordt de baron *Mortier*, fransche minister aan het Ned. hof, in deze residentie terugverwacht; zullende alsdan de heer *Casimir Perrier*, die, gedurende des ministers afwezigheid, alhier het hof der Tuillerien heeft gerepresenteerd, voor drie maanden naar Parijs vertrekken.

— Gisteren heeft het jaarlijksch examen der leerlingen van de koninklijke muzijkschool in deze stad, in tegenwoordigheid van de leden van toezigt over dezelve school, een aanvang genomen. Hetzelve is heden voortgezet. De proeven, welke de kweekelingen van hunne bekwaamheid geven, leveren het bewijs op van de groote, door hen, in het afgeloopene jaar, gemaakte veranderingen. Dit examen zal door eene prijs-uitdeeling worden besloten.

ROTTERDAM, den 16den Junij.

Heden is de Koning van Hanover alhier met de gouvernementsboot *the Comet* gearriveerd en aan het *Grand Hôtel des Pays-Bas* afgestapt. Bij Hoogstdeszelfs arrivement is de Koning uit 's Gravenhage herwaarts gekomen, om bij genoemden Vorst een bezoek af te leggen.

AMSTERDAM, den 27sten Junij.

Beurs van 26 Junij.

De omzettingen in publieke effekten verminderen van dag tot dag; de Spaansche zaken, welke vroeger nog al eenige levendigheid te weeg gebragt hebben, zijn ook niet in staat den omzet te verlevendigen; onze speculanten beschouwen met onverschilligheid den verderen loop der gebeurtenissen in genoemd land; het getal der *Agioteurs* vermindert van dag tot dag op alle Europeesche beursen, en alleen deze hebben altijd den handel in publieke fondsen verlevendigd; nu echter is alleen de rentenier de drijfveer, en deze bekreunt zich zeer weinig om kleine gebeurtenissen: aan deze omstandigheden is alleen de stagnatie in handel toe te schrijven.

De nieuwstijdingen zijn onbeduidend. Don *Carlos* heeft zich in Katalonie gevestigd zonder dat de *Christino's* het beletten konden. In Engeland zullen misschien de nieuwe verkiezingen eenige variatie kunnen te weeg brengen, dit is althans het gevoelen van onze beursbezoekers.

Fluctuatien der prijzen.

Holland. $2\frac{1}{2}$ pCt. $51\frac{15}{16}$, 52, $52\frac{1}{16}$ zeer weinig gedaan; 5 pCt. $98\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{3}{4}$ met zeer weinig affaire; kansbiljetten $22\frac{11}{16}$, $\frac{3}{4}$ gebleven; oud sijndicaat bij enkele stukken à $92\frac{1}{4}$ en $\frac{3}{8}$ afgegeven; nieuwe $75\frac{1}{2}$. In oude aandeelen handelmaatschappij is iets à $173\frac{1}{2}$, echter alleen tot dezen prijs, omgezet.

Spanje. Ardoins $21\frac{7}{8}$, $\frac{13}{16}$, $\frac{3}{4}$ gebleven, bij geene noemenswaardige affaire; in niet rentgevende schuld geen handel.

Rusland. Oude en nieuwe Russen vrij gezocht: eerstgenoemde $103\frac{7}{8}$ à 104, en laatstgenoemde $103\frac{5}{8}$; Russen van 1831 en 1833 $94\frac{7}{8}$ gedaan; Roebels $64\frac{1}{8}$ enkele stukken afgegeven.

In Oostenrijksche en Zuid-Amerikaansche schulbrieven geen affaire.

Beurs van 27 Junij.

Aan onze beurs blijft volmaakte stilstand heerschen; nieuws was er niets en de omzettingen gering; doch alle onze binnenlandsche effekten waren tot iets hooger prijzen te plaatsen.

Blijvende prijzen ten $4\frac{1}{2}$ uur.

Holland. $2\frac{1}{2}$ pCt. $52\frac{1}{8}$ à $\frac{3}{16}$; 5 pCt. $93\frac{3}{4}$ à $\frac{13}{16}$; Kansbiljetten $22\frac{13}{16}$; oud sijndicaat $92\frac{1}{2}$; nieuwe $76\frac{1}{2}$ à $\frac{5}{8}$; oude aandeelen handelmaatschappij $173\frac{1}{2}$ à $\frac{3}{4}$; 5 pCt. Oost-Indië $97\frac{3}{8}$.

Spanje. Ardoins $21\frac{7}{8}$ à $\frac{13}{16}$; Fransche uitgestelde $7\frac{1}{8}$ à $\frac{3}{8}$.

In Russische en Oostenrijksche schuldbrieven geen handel.

Mengelwerk.

Het spreken van de leden der Tweede Kamer.

« Languescet alioqui industria, intendetur socordia, si nullus ex se metus aut spes; et securi omnes aliena subsidia exspectabunt, sibi ignavi, nobis graves."
TACITUS. *Ann.* II, 38.

Een onzer dagbladen, onlangs, in een artikel, wiens bedoeling wij waarderen, over de eigenschappen handelende, welke men in leden der Tweede Kamer wenscht, schijnt ons te weinig waarde aan derzelver spreken te hechten. Het is waar, en wij zelven hebben dit reeds aangemerkt, men kan, ook zonder redevoeringen te houden, als lid der kamer nut stichten; maar wij voegden er bij, hoe weet de natie dan dat men het doet? Hetgeen in de sectien verhandeld wordt, blijft gedeeltelijk onbekend, en voor zoo ver de aldaar geuite gevoelens en bezwaren ruchtbaar worden, verneemt men zeer zelden wie der leden die gevoelens of bezwaren geuit heeft. De leden te beoordeelen naar hun *votum*, zou onbillijk zijn, vermits zij voor een voorstel, hetwelk men afkeurt, zeer goede redenen kunnen hebben, of meenen te hebben. De eerste zwarigheid tegen de zwijgende leden is dus, dat men over hunne geschiktheid voor de Kamer niet oordeelen kan.

Het is daarom geenszins noodig, en wij zijn ver van zulks te wenschen, dat de Edel Mogende Heeren bij elke gelegenheid lange redevoeringen houden, en met nuttelooze uitweidingen het geduld vermoeijen; wij meenden slechts, bij belangrijke onderwerpen, reden van het *votum*, nu en dan eene verklaring van beginsels, doorloopende discussie, en, wanneer het noodig is, eene doelmatige redevoering.

Reden van het votum: ten einde hunne gevoelens te vernemen; partij te kunnen trekken van hunne kunde of oordeel, en, bij verschil van meening, de hunne te kunnen wederleggen.

Verklaring van beginsels: ten einde te weten of zij wezenlijk staatkundige beginsels hebben; hoedanige die zijn; en hunne stem aan dezelve te toetsen. Het aangeduide dagblad vraagt, wat hebben wij aan redevoeringen en schoone woorden, wanneer zij, die ze voordragen, in tegengestelden zin stemmen? Wat wij er aan hebben? Wij hebben er aan, dat wij soortgelijke vleermuizen dan naar verdienste kunnen ten toon stellen. Zijn *votum* te geven voor hetgeen men in zijne redevoering of toelichtende woorden afkeurde, zou zulk een ellendig karakter aanduiden, dat wij ons voor *Nederland* schamen zouden, de mogelijkheid te onderstellen der herkiezing van zoodanig lid; indien ten minste de Couranten aan hunne roeping van openbaarmaking beantwoorden.

Eene doelmatige redevoering: ten einde medeleden, die niet genoeg ingelicht zijn, die in hun gevoelen wankelen, tot de beste keuze over te halen. De regering zal altijd wel het hare doen, om ten haren be hoeve welsprekende leden in de Kamer te hebben; men zie slechts hoe veel moeite zij zich geeft om eenen welsprekenden minister van finan cien te bezitten: is het nu goed, dat men de wankelende en ligt te overreden leden, benevens een groot gedeelte des publieks, aan die welsprekendheid, welke zich in allen gevalle aangaande hetgeen zij aanprijst, bedriegen kan, blootstelle? Is het niet hoogst nuttig, dat een lid, die andere gevoelens koestert, zijne overtuiging gepast en krachtig uitdrukken kunne, ten einde den ministerieelen redenaar op te wegen? Is het niet van belang voor de regering zelve, zoo wel als voor de natie, dat *elke* meening behoorlijk verdedigd worde? Uit den schok der meeningen immers moet de vonk der waarheid ontspringen.

Bij het eerste bezwaar tegen het niet spreken der leden, het bezwaar namelijk, dat men hunne geschiktheid niet beoordeelen kan, voegen zich derhalve nog de bezwaren, dat men, wat het wetenschappelijk betreft, geene partij van hunne kunde trekt; dat men dikwerf ontevreden is over maatregelen, welke men goedkeuren zou, hadde men derzelver beweegredenen vernomen; dat men de gevoelens der leden niet bestrijden kan, en dus verstoken blijft van de mogelijkheid om de openbare meening te helpen toelichten; dat zoodoende de leden aan de magt der publieke opinie onttrokken worden, en de groote zwijgers, die misschien niet in staat zouden zijn om ééne gegronde reden tot staving van hun gevoelen aan te voeren, kunnen doorgaan voor diepe denkers, dewijl zij, die nimmer iets zeiden, natuurlijk ook nimmer dwaasheden zeiden. De grondwet begeerde de geschiktste mannen tot de mederegering in de Kamer te brengen, en daardoor het vertrouwen der natie in het bestuur te verhoogen. Maar hoe zal de natie vertrouwen stellen in mannen, die zij niet kent? Hoe zal men weten of zij geschikt zijn ter mederegering, indien men hen nooit over een onderwerp van staatsbestuur hoort redeneren? Menigeen ging in zijne stad door voor een groot licht, omdat hij als een orakel over alles sprak en besliste, omdat hij een aantal brokken uit het Romeinsche regt kon opdisschen en overal *chicanes* vond: en wat werd er van dat groote licht, in de Kamer, onder de oogen des lands? een schemerend, dof, rookend en knetterend nachtpitje, waarlijk niet waard in de groote raadzaal der natie te worden geduld. De grondwet begeerde openbaarheid der zittingen van de Tweede Kamer: waarom, indien de leden er niet moeten spreken? Immers eene tentoonstelling van automaten was de bedoeling niet? Er wordt wezenlijk reeds te veel buiten de Kamer verhandeld, dan dat men zwijgende leden als *misschien* geschikt voor de sectien aanprijzen zou. Het is, om voor de Tweede Kamer te worden benoemd, niet genoeg, dat men een nuttig lid der sectien zijn kan; men behoort een geschikt lid voor de Kamer te wezen, geschikt voor *al* de functien van een Volksvertegenwoordiger. Een in de vergadering sprakeloos lid is zulks, onzes erachtens, nooit.

Vervolging van den Noord-Brabander.

Met veel leedwezen hebben wij het verslag gelezen, betrekkelijk de vervolging van het Dagblad *de Noord-Brabander*. Het is geenszins ons voornemen om al hetgeen door den advocaat Mr D. DONKER-CURTIUS in duidelijke en onbewimpelde taal gezegd is, te herhalen, en vooral niet om op het algemeen uitgemaakte beginsel, dat, namelijk de drukker van alle verantwoordelijkheid ontheven is, wanneer hij den schrijver aantoont, op nieuw terug te komen. Dit is te minder noodzakelijk, omdat zelfs het publiek ministerie getroffen scheen over de krachtige pleitrede, die door den heer DONKER CURTIUS in deze zaak, voor de regtbank te *Leiden*, is gehouden; en omdat het publiek ministerie, na die rede, zelfs erkende, dat zijne taak uiterst moeijelijk was geworden. Maar ons eenig oogmerk is thans, de ondoelmatigheid aan te toonen, om eene vervolging aan te vangen nopens een punt, waarop die vervolging als het ware bij uitsluiting berust; namelijk dat, wegens het verbrijselen van een kruis op een graf, op de Roomsch-Katholijke begraafplaats te Halsteren, op bevel van den heer DE ROOCK, destijds burgemeester aldaar. Want, wat aangaat de vervolging, ter zake van het verkeerdelijk vermelden in den Noord-Brabander, dat de baron VAN DER CAPELLEN, opperbevelhebber der vesting Bergen op Zoom, uit de stads kas wordt betaald, meenen wij te mogen vertrouwen, dat de regtbank te Leiden, aan welker hoofd immers, in deze zaak, zich een man bevindt, wiens verlichte en vrijgevige denkwijze bij een ieder bekend is, en die dan ook deswege regtmatige hulde inoogst, de ingediende klagte deswege op hare regte waarde zal weten te schatten. Maar wat aangaat dat verbrijzelen van een kruis op een graf, dat verhuurd was, heeft de heer DONKER-CURTIUS uit den brief, dien de heer DE ROOCK, nopens dit punt, aan de regterlijke autoriteit geschreven had, zonneklaar bewezen, dat hij zelf erkent die daad te hebben begaan, onverschillig om welke reden. Wij willen niet onderzoeken, doch meenen het te mogen betwijfelen, of de heer DE ROOCK het regt had, om op een R. K. kerkhof, behoorende aan de R. K. gemeente, een kruis te doen wegnemen, alleen op grond, dat het graf, waarop het was geplaatst, verhuurd en niet verkocht zonde zijn, iets hetgeen hem niet aanging en slechts van tijdelijken invloed kan wezen, daar de huurder hier wel het zelfde regt als de eigenaar, gedurende den huurtijd, zal hebben. Wij willen ook niet onderzoeken, of de heer DE ROOCK, op grond van eenig reglement, geregtigd was, om een opgerigt kruis op eene begraafplaats omver te doen hakken, ofschoon zoodanig reglement niet is voorgebragt. Maar ons eenigste doel is thans, de ondoelmatigheid aan te toonen, dat het publiek ministerie ter zake eene regterlijke vervolging heeft aangevangen, hetwelk wij noch voorzigtig, noch staatkundig oordeelen. Ieder zal het toch moeten erkennen, dat het ondoelmatig is, dat in een gewest, waar de R. Kath. Godsdienst die is, welke door ver de groote meerderheid der ingezetenen beleden wordt, een Protestansch burgemeester zich dergelijke daad veroorlooft. Kan dit, wij vragen het vrij, ter bevordering der onderlinge verdraagzaamheid leiden? Kan dit de redenen van klagen, die de Noord-Brabanders doen hooren, verminderen? Maar nu de daad eens begaan was; nu de burgemeester dit zelf niet ontkennen kan, nu stond het, onzes bedunkens, den Noord-Brabander ook vrij dezelve openbaar te maken. Dat blad toch heeft, van deszelfs oprigting af, ten doel gehad, de belangen der Roomsch-Katholijke bevolking in ons land voor te staan en te behartigen. Het viel derhalve juist in de strekking van dat blad, om eene voor die Eeredienst zoo stootende daad, als het omver hakken of afzagen van een opgerigt kruis, aan het licht te brengen, opdat de hooge regering, daarvan kennis dragende, den burgemeester, die het bevel daartoe gaf, deswege, indien hij eene onwettige daad begaan had, ter verantwoording kon roepen. — In plaatse van derwijze te handelen, heeft men gehoor gegeven aan het verlangen, om de bekendmaking van dit feit als hoon en laster te vervolgen; en heeft men zich zelve te wijten, dat aan eene, in den beginne geheel onbekende daadzaak, thans eene algemeene ruchtbaarheid gegeven wordt. Wel verre, dat men derhalve door de aangevangene vervolgingen het doel zal treffen, om de bekendmaking van dusdanige verkeerde handelingen tegen te gaan, is men zelve oorzaak, dat aan deze eene vermaardheid gegeven wordt, welke zij, zonder dergelijke vervolging, nooit zouden verkregen hebben. Maar daar en boven, wat is daarvan het onmiddellijk gevolg? Dat de klagten over mindere bevoordeeling van de Roomsch-Katholijke bevolking, bij het begeven van posten en bedieningen, met vernieuwde kracht zullen worden aangeheven, en dzoo eene ontevredenheid kan geboren worden, welke men voorzigtiger en staatkundiger deed, voor te komen; voor het minst moest men door geene vervolging daartoe aanleiding geven. Of zal het ook tot bevordering van verdraagzaamheid strekken, dat een Katholijke regtsgeleerde, wegens eene in een Katholijk dagblad geplaatste klagt, de Roomsch Katholijken betreffende, door eene regtbank, uit drie Protestanten bestaande, worde gevonnisd? Zal het tot bevordering der zoo noodzakelijke eensgezindheid tusschen alle ingezetenen des Rijks leiden, dat iemand uit het Katholijke *'s Hertogenbosch* wegens eene aangelegenheid, de Godsdienst betreffende, van daar, naar eene Hollandsche stad, *Leiden*, waar de Protestanten het meerendeel der bevolking uitmaken, geroepen wordt? Neen, wij durven dit met grond zeggen, dit zijn de ware middelen niet om de klagten, die over ongelijke bedeeling van ambten en bedieningen tusschen Roomsch Katholijken en Protestanten, die door sommigen aangeheven worden, te doen ophouden? Om die klagten te doen eindigen, zou de regering alleen uit een strikt regtvaardig oogpunt behooren te werk te gaan; en niet eene vervolging doen aanvangen, wegens het begaan van eene ondoelmatig gepleegde daad, waaruit niet anders kan voortvloeijen dan het toenemend aanheffen van klagten, en derhalve de verzwakking der Godsdienstige verdraagzaamheid en onderling bestaande eensgezindheid. Hopen wij, dat de regtbank te *Leiden*, deze zaak insgelijks zoodanig inziende, in de vermelding van eene begane daad geen genoegzamen grond tot veroordeeling van eenen huisvader vinden zal.

Hoofdoorzaken van de magt der Godsdienst in Noord-Amerika.

De filosofen der achttiende eeuw verklaarden op eene zeer eenvoudige wijze het allengs verminderen des geloofs. De godsdienstijver, zeiden zij, moet verflaauwen, naar mate vrijheid en verlichting toenemen. Jammer voor hen, dat de daadzaken niet deze theorie met instemmen.

Europa draagt hier en daar eene bevolking, wier ongeloof slechts door hare verdierlijking en onkunde geëvenaard wordt, terwijl men in *Amerika* een der vrijste en verlichtste volken der aarde al de uiterlijke pligten der godsdienst vol ijver ziet oefenen.

Bij mijne aankomst in de Vereenigde Staten, was het godsdienstig aanzien des lands het eerste, dat mij trof. Ik had in ons werelddeel schier overal godsdienstzin en vrijheidszucht onder vijandige vanen gevonden: hier vond ik dezelve naauw verbonden; zij heerschten te zamen op denzelfden grond.

Iedere dag vermeerderde mijn verlangen om de oorzaak van dit verschijnsel te weten.

Ten einde ze te leeren kennen, ondervroeg ik de geloovigen van alle gezindheden. Ik zocht inzonderheid den omgang der geestelijken, die de overleveringen der verschillende geloofsbelijdenissen bewaren, en persoonlijk belang bij hun voortduren hebben. Aan elk hunner deelde ik mijne verwondering en twijfelingen mede: het eenige verschil in hunne antwoorden had slechts betrekking tot bijzonderheden; maar allen schreven het rustige gezag, hetwelk de godsdienst op hun land oefent, hoofdzakelijk toe aan de volstrekte scheiding van Kerk en Staat. Ik durf gerust verzekeren, dat ik, gedurende mijn verblijf in *Amerika*, geen mensch, geestelijken of niet, ontmoette, die omtrent dit punt eene andere meening koesterde.

Dit deed mij, naauwkeuriger dan ik tot nog toe gedaan had, onderzoeken, welke stelling de Amerikaansche geestelijken in de maatschappij bekleeden. Ik bemerkte met verwondering, dat zij volstrekt geene openbare betrekkingen vervullen. Ik vond er geenen enkelen in het bestuur, en zag, dat zij in de vergaderingen zelfs niet vertegenwoordigd waren.

In onderscheidene Staten (1) had de wet hun de politieke loopbaan gesloten; de algemeene meening in al de andere.

Als ik eindelijk onderzocht, hoedanig de gezindheid der geestelijkheid zelve was, werd ik gewaar, dat de meesten van hare leden zich vrijwillig van den staatkundigen werkkring schenen te verwijderen, en er eene soort van eer in stelden, om er buiten te blijven. Ik hoorde hen luide hunne afkeuring uiten van staatszucht en kwade trouw, hoedanige ook de politieke meeningen zijn, waaronder zij zich verber-

(1) Zie de constitutie van *New-York*, art. 7, §. 4. Die van *Noord-Carolina*, art. 31. *Zuid-Carolina*, art. 2, §. 23. *Kentucky*, art. 2, §. 26. *Tennessee*, art. 8, §. 1. *Louisiana*, art. 2, §. 22.

gen. Maar ik leerde, uit hunne redenen, dat de menschen in Gods oogen niet schuldig kunnen wezen, wegens die zelfde meeningen, indien zij opregt zijn, en dat er niet meer zonde ligt in dwalingen, betrekkelijk het bestuur dan in dwalingen betrekkelijk de wijze waarop men zijn huis bouwen of zijnen akker beploegen moet.

Ik zag hen zorgvuldig alle partijen vermijden, en derzelver aanraking vlieden, met al den ijver van een persoonlijk belang.

Deze daadzaken overtuigden mij geheellijk, dat men mij waarheid had gezegd. Toen wilde ik van de feiten tot de oorzaken overgaan: ik vroeg mij, hoe het geschieden kon, dat men, door de schijnbare kracht van eene godsdienst te verminderen, hare wezenlijke magt vergroot had; en ik oordeelde het niet onmogelijk zulks te verklaren.

Nooit zal het korte tijdperk van een zestigtal jaren de geheele verbeelding des menschen bevatten; de onvolkomen vreugden dezer wereld zullen nimmer genoeg zijn voor zijn hart. Alleen, onder al de de wezens die wij kennen, toont de mensch eene aangeboren versmading van het leven, en een oneindig verlangen om te bestaan: hij veracht het leven en vreest vernietiging. Deze verschillende instincten trekken zijne ziel gedurig naar de beschouwing eener andere wereld, en het is de godsdienst, die er henen leidt. De godsdienst is dus een bijzondere vorm van hoop, en even natuurlijk aan het menschelijk hart als de hoop zelve. Het is door eene soort van afdwaling des verstands, en met behulp van een zeker moreel geweld, op hunne eigene natuur geoefend, dat de menschen zich van godsdienstig geloof verwijderen; eene onverwinnelijke aantrekking voert hem terug. Ongeloof ligt buiten den regel; geloof is de gewone toestand der menschheid.

Beschouwt men dus de godsdiensten slechts uit een louter menschelijk oogpunt, zoo kan men zeggen, dat alle godsdiensten in den mensch zelven een bestanddeel van kracht putten, hetwelk haar nooit ontvallen kan, omdat het aan een der oorspronkelijke beginselen der menschelijke natuur verknocht is.

Ik weet, dat er tijden zijn, waarin de godsdienst bij dezen invloed, die haar eigen is, den kunstmatigen invloed der wetten, en den onderstand der staatsmagten kan voegen. Men zag godsdiensten, naauw verbonden met het wereldsch bestuur, de zielen door vrees en geloof tevens beheerschen; maar als de godsdienst een zoodanig verbond sluit, handelt zij gelijk een mensch zou kunnen doen; zij offert de toekomst aan het tegenwoordige, en door eene magt, die buiten haren kring ligt, te verwerven, stelt zij haar regtmatig gezag bloot.

Wanneer eene godsdienst haar gebied slechts poogt te gronden op de zucht naar onsterfelijkheid, die het hart van alle menschen doortintelt, kan zij een algemeen gezag verkrijgen; maar als zij zich met eene regering verbindt, moet zij grondstellingen aannemen, die slechts op zekere volken toepasselijk zijn. Dus doende, vermeerdert de godsdienst, door zich aan eene politieke magt aan te sluiten, haar gezag over eenigen, doch kan niet meer hopen over allen te heerschen.

Zoo lang eene godsdienst slechts rust op gevoelens, die de troost zijn van allerhande ellenden, kan zij het hart van het menschdom tot zich trekken. Vermengd met de bittere hartstogten dezer wereld, dwingt men haar somwijlen bondgenooten te verdedigen, welke belang veeleer dan liefde haar gaf, en doet haar als tegenstanders mannen terugstooten, die haar nog beminnen, alhoewel hen, met welke zij zich verbonden heeft, bekampende. De godsdienst kan derhalve de materiële kracht der bestuurders niet deelen, zonder zich tevens met een gedeelte van den haat, dien zij wekken, te belasten.

De staats-magten, ook zij die het vast gevestigd schijnen, hebben, tot waarborg van haren duur, niets meer dan de meening van een geslacht, de belangen eener eeuw, het leven van een mensch somwijlen. Eene wet kan den maatschappelijken toestand, die zich het hechtst en geregeldst voordoet, wijzigen, en met denzelven verandert alles.

De inrigtingen der maatschappij zijn alle min of meer wisselvallig, gelijk onze jaren op aarde; zij vervangen elkander snellijk, als de verschillende zorgen des levens; en nooit zag men eene regering, die op eene onwankelbare neiging van het menschelijk hart rustte, of zich op een onsterfelijk belang gegrond had.

Zoolang eene godsdienst hare kracht put uit gevoelens, instincten, hartstogten, die zich onveranderlijk voortplanten door alle tijdvakken der historie, trotseert zij den tand des tijds, of kan zij ten minste niet worden vernietigd dan door eene andere godsdienst. Maar als de godsdienst steunen wil op de belangen dezer wereld, wordt zij schier even broos als alle magten der aarde. Alleen, mag zij op onsterfelijkheid hopen; verbonden met kortstondige magten, volgt zij hare fortuin, en valt menigmaal met de hartstogten van éénen dag, welke ze schragen.

Door zich aan de verschillende politieke magten aan te sluiten, kan bij gevolg de godsdienst niet anders dan een nadeelig verbond aangaan. Zij behoeft hare hulp niet om te leven; door ze te dienen kan zij sterven.

Het gevaar, dat ik aanduidde, bestaat in alle tijden, maar is niet altoos even zigtbaar.

Er zijn eeuwen, waarin de regerings-vormen onsterfelijk schijnen; er zijn er anderen, waarin men zeggen zou, dat het bestaan der maatschappij broozer is dan dat van eenen mensch.

Sommige constitutiën houden de burgers in eene soort van doodslaap, en andere leveren ze over aan eene koortsachtige onrust.

Als de regeringen zoo sterk en de wetten zoo gevestigd schijnen, bemerken de menschen het gevaar niet, dat de godsdienst loopt, door zich aan de staatsmagt te verbinden.

Als de regeringen zich zoo zwak, en de wetten zich zoo veranderlijk vertoonen, ziet iedereen den nood, maar dan is het dikwijls geen tijd meer om er aan te ontsnappen. Men moet dus leeren hem in de verte te ontdekken.

(Het Slot hierna.)

Mijne geliefde Echtgenoote, *E. M. JORDENS*, beviel heden vrij voorspoedig van eenen ZOON.

Het JOPPE, bij GORSSEL, den 26sten Junij 1837.

A. BRANTS.

Op den 26sten Junij 1837, is te ARNHEM overleden de Welgeboren Jonkvrouwe *CORNELIA MARIA FRANCOISE VAN ECK.*

---

§ § † DE BESTUREN DER STAD *NIJKERK* EN GEMEENTEN *BARNEVELD* EN *PUTTEN* verlangen eenen VEEARTS, welke zijne opleiding aan de Veeartsenijschool te *Utrecht* ontvangen heeft, liefst den eersten rang bezit en reeds de practijk heeft uitgeoefend.

De gezamenlijke tractementen bedragen *f* 450. —, terwijl de opbrengst der visite- en consultatie-gelden in deze veerijke Gemeenten van niet weinig belang zijn zullen.

Die genegen is naar gemelde betrekking te dingen, zal zijne bewijzen van rang, bekwaamheid en goed zedelijk gedrag voor den 25sten Julij 1837 ter secretarie van *Nijkerk* moeten inleveren.

Namens de drie Besturen, voornoemd,
De Secretaris der Stad *Nijkerk*,
J. FREZIE.

---

† § † Mr. *H. B. VAN DAALEN* EN *D. BEEK*, Notarissen, te *Wageningen* residerende, zullende, namens de Hoog Wel Geb. Vrouwe, Douairière BARONNESSE *VAN GOLSTEIN*, op Zaturdag den 1sten Julij 1837, des namiddags precies ten 12 ure, in het Logement *de Verguld de Bok* te *Renkum*, aan de meestbiedenden publiek verkoopen:

110 PERCEELEN wel gewassen, heel UITERWAARDSCH GRAS, staande op de waarden onder *Doorweerth* en *Renkum*, waarvan *J. VAN DE WATER*, te *Renkum*, aanwijzing zal doen.

---

† § † De Notaris *JACOB JAN DE RAADT*, residerende te *Vorden*, als daartoe gecommitteerd door de Regtbank van Eersten Aanleg te *Zutphen*, zal, ten overstaan van den Heer Vrederegter van het kanton *Vorden*, publiek verkoopen:

Het PLAATSJEN, de *Groote Sluiter* genaamd, in de buurtschap *Linde*, onder *Vorden*, gelegen, groot 7 Bunders, 49 Roeden en 60 Ellen.

De inzate is bepaald op Dingsdag den 11den Julij, en de toeslag 14 dagen daarna, op Dingsdag den 25sten Julij 1837, beide des voormiddags om 10 uren, ten huize van de Weduwe *MEULEMAN*, in het dorp *Vorden*.

---

§ † † De DEFINITIEVE VERKOOP VAN HET BUITENGOED van Mevrouw de Wede *BERNS* c. s. gelegen in de kom van het dorp *Brummen*, onmiddellijk aan den Straatweg van *Arnhem* op *Zutphen*, nader omschreven in *Haarlemmer Courant* van den 17den en 20sten en de *Arnhemsche* van den 13den en 17den Junij ll, bij inzet gebragt op de som van . . . . *f* 17245.

En de Stal en het Koetshuis te *Zutphen* op de som van . . 855 blijft bepaald en vastgesteld op Donderdag den 6den Julij 1837, des voormiddags elf uren, oan het Logement *het Kromhout* te *Brummen*.

ZEGT HET VOORT.

---

† † † Een Genees- Heel en Verloskundige, op een aangenaam dorp in de nabijheid van *Tiel*, verlangt, tegen 1o. Augustus aanstaande, eenen LEERLING op aannemelijke voorwaarden.

Men adressere zich, met gefrankeerde brieven, bij den Boekhandelaar *C. A. VIEWEG*, te *Nijmegen*, onder Letter W.

Te Huur, met 1o. Mei 1838:

Een voor weinige jaren nieuw gebouwd, zeer net en van alle gemakken voorzien HEERENHUIS, bevattende vijf BENEDEN- en twee BOVEN-KAMERS, KEUKEN, KELDER, PROVISIE-KAMER en ruimen ZOLDER, voorts STAL en TUIN. — Aangenaam in het Dorp *Voorst*, aan den Straatweg van *Zutphen* op *Deventer* en *Apeldoorn* staande en gelegen. — Te bevragen bij den Notaris *A. L. DE KRUIJFF*, aldaar; brieven franco.

---

† † † TE HUUR, even buiten de Stad *Arnhem*, in eene der Buiten Singels, eene gedeeltelijk GEMEUBILEERDE KAMER, dadelijk te aanvaarden en te bevragen bij den Drukker dezer.

---

† † † Bij Koninklijk besluit van den 22sten April ll. No. 132, is aan *JOANNES MARIUS PAUW*, 1sten kapitein en eerstaanwezenden Ingenieur te *Veere*, toegestaan den geslachtnaam *ZWANENBEEK* aan te nemen, en zich alzoo te noemen: *JOANNES MARIUS ZWANENBEEK PAUW*. Ge chiedende hiervan openbare aankondiging, overeenkomstig de wet van den 11den Germinal XIde jaar.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.